

Vergaderjaar 2024-2025

36 600 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2025

A

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 12 december 2024

De Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft op 22 oktober 2024 brieven gestuurd aan de minister voor Buitenlandse Zaken inzake een rappel voor niet en gedeeltelijk uitgevoerde moties en inzake de halfjaarlijkse stand van zaken ten aanzien van de toezeggingen die door de bewindspersonen aan de Eerste Kamer zijn gedaan.

De minister heeft op 6 december 2024 gereageerd.

De vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingshulp¹ en voor Europese Zaken² brengen bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier voor dit verslag,
Van Luijk

¹ Samenstelling:

Oplaat (BBB), Croll (BBB), Marquart Scholtz (BBB), Goossen (BBB), Van Gasteren (BBB), Karimi (GroenLinks-PvdA), Roovers (GroenLinks-PvdA), Crone (GroenLinks-PvdA), Martens (GroenLinks-PvdA), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Petersen (VVD) (*voorzitter*), Vogels (VVD), Van Ballekom (VVD), Van Toorenborg (CDA), Prins (CDA), Belhirsch (D66), Moonen (D66), Van Strien (PVV), Koffeman (PvdD), Van Bijsterveld (JA21), Van Apeldoorn (SP), Huizinga-Heringa (CU) (*1^e ondervoorzitter*), Dessing (FVD) (*2^e ondervoorzitter*), De Vries (SGP), Hartog (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

² Samenstelling:

Oplaat (BBB), Panman (BBB), Van Knapen (BBB), Karimi (GroenLinks-PvdA), Rosenmöller (GroenLinks-PvdA), Veldhoen (GroenLinks-PvdA), Martens (GroenLinks-PvdA), Ramsodit (GroenLinks-PvdA), Van Ballekom (VVD), Van de Sanden (VVD), Vogels (VVD), Van Toorenborg (CDA), Bovens (CDA), Aerdts (D66), Dittrich (D66), Van Hattem (PVV), Visseren-Hamakers (PvdD), Nanninga (JA21), Van Apeldoorn (SP) (*voorzitter*), Huizinga-Heringa (CU), Dessing (FVD) (*ondervoorzitter*), De Vries (SGP), Hartog (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de minister van Buitenlandse Zaken

Den Haag, 22 oktober 2024

De Eerste Kamer kent momenteel een halfjaarlijks toezeggingenrapport. U ontvangt daarover vandaag separaat de gebruikelijke rapportbrief. Om ook de uitvoering van aangenomen moties systematischer te gaan monitoren, ontvangt u voortaan halfjaarlijks eveneens een rapport voor niet en gedeeltelijk uitgevoerde moties.³

Bij deze brief ontvangt u digitaal een overzicht van de moties op uw beleidsterrein die op dit moment geregistreerd staan als niet of gedeeltelijk uitgevoerd. De Kamer verneemt graag vóór 6 december 2024 wat de stand van zaken is met betrekking tot de uitvoering van deze moties. Is een motie naar uw oordeel reeds (deels) uitgevoerd, dan verneemt de Kamer graag op welke wijze. Is een motie nog niet (geheel) uitgevoerd, dan ontvangt de Kamer graag een prognose op welke termijn dit alsnog zal gebeuren. De moties zijn te raadplegen via de volgende link:

Rapport: https://www.eerstekamer.nl/rappel_moties?rappel=vmhjlzr6osyc&ministerie=vghyngkof7kc

prof. dr. Jan Anthonie Bruijn
Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

³ Zie ook Verslag Tijdelijke Commissie Werkwijze Eerste Kamer, Kamerstukken 2016/17, CXXIV, A, p. 10

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Aan de minister van Buitenlandse Zaken

Den Haag, 22 oktober 2024

De Eerste Kamer beziet ieder half jaar in hoeverre de toezeggingen die door de verschillende bewindspersonen aan deze Kamer zijn gedaan reeds zijn nagekomen.

In verband met het aantreden van het nieuwe kabinet maak ik graag van de gelegenheid gebruik om u - eenmalig - ter informatie een volledig overzicht aan te bieden van de openstaande of deels voldane toezeggingen die door uw ambtsvoorganger zijn gedaan. Ook toezeggingen met een onbepaalde termijn zijn in dit overzicht opgenomen.

Doordat de portefeuilles van de bewindspersonen bij het aantreden van het nieuwe kabinet opnieuw zijn vastgesteld, kan het voorkomen dat een toezegging niet correct is geadresseerd. Indien dit het geval is, verneemt de Kamer dit uiteraard graag.

Daarnaast treft u ter verificatie het gebruikelijke halfjaarlijkse overzicht aan van de openstaande en deels voldane toezeggingen waarvan de termijn op 1 juli 2024 is verstreken.

Beide overzichten, die deels samen kunnen vallen, zijn terug te vinden via de volgende links:

Rappel: <https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vmhlbvofr2jc&ministerie=vghyngkof7kc>

Totaaloverzicht: <https://www.eerstekamer.nl/rappel?rappel=vmhlstar3gu&ministerie=vghyngkof7kc>

Teneinde een geactualiseerd overzicht aan de verantwoordelijke commissie(s) voor te kunnen leggen, verneemt de Kamer eventuele correcties en een prognose van de termijnen waarop de toezeggingen uit het rappel zullen worden nagekomen, graag vóór vrijdag 6 december 2024.

De Eerste Kamer tracht de toezeggingenregistratie zo actueel mogelijk te houden. Hiervoor is van belang dat bewindslieden brieven, nota's en andere stukken die samenhangen met toezeggingen aan de Eerste Kamer rechtstreeks aan deze Kamer aanbieden, onder vermelding van de relevante toezeggingenregistratienummers ('T-nummers').

prof. dr. Jan Anthonie Bruijn

Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 december 2024

Graag bied ik u hierbij de reactie aan op uw verzoeken van 22 oktober jl. met kenmerken 175931U en 175941.12U inzake het halfjaarlijks rappel toezeggingen en moties.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Caspar Veldkamp

Motie-Backer (D66) c.s. over onderzoek naar het profijt van het lidmaatschap van de Europese Unie (35.403, F)

Naar aanleiding van de motie-Backer (Kamerstuk 35 403 F) heeft het kabinet op basis van overleg met de planbureaus geconstateerd dat de huidige onderzoeksmethoden naar het effect van beleid op het brede welvaartsbegrip nog niet toegerust zijn om de maatschappelijke kosten en baten van het EU lidmaatschap voor Nederland te analyseren (Kamerstuk 35 403, P). In dit kader heeft het kabinet het Centraal Planbureau (CPB) bereid gevonden het onderzoek naar de economische effecten van de Europese interne markt voor Nederland te actualiseren. Het CPB heeft dit onderzoek op 26 januari 2022 gepubliceerd met de notitie <'Handelsbaten van de EU en interne markt'>. Het kabinet heeft uw Kamer daarover schriftelijk geïnformeerd (Kamerstuk 35 403 U).

Motie-Koole (PvdA) c.s. over een publieksdiscussie over de toekomst van Europa (35.403, G) en motie-Koole (PvdA) c.s. over een meerjarig plan om Nederlandse burgers actief en evenwichtig te informeren over de Europese Unie (35.982, G)

Middels de Kamerbrieven van 27 mei 2022 en 14 oktober 2022 werd uw Kamer geïnformeerd over de uitvoering van de motie-Koole I en II.⁴ In het voorjaar 2024 heeft een online en fysieke campagne plaatsgevonden gericht op jongeren. Momenteel wordt gezien hoe de campagne verder vorm te geven.

Gewijzigde motie-Karimi (GroenLinks-PvdA) c.s. over ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten in Iran (36.200 V, J)

Op dit moment wordt er gewerkt aan een reactie op de extra vragen die door uw Kamer zijn gesteld over motie-Karimi c.s. over ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten in Iran. Uw Kamer ontvangt zo spoedig mogelijk een reactie van het kabinet.

Gewijzigde motie- Van Meenen (D66) c.s. over het realiseren van de toezeggingen met betrekking tot Afghaanse ambassadebewakers (36.600, M)

In deze motie spreekt de Eerste Kamer uit dat het kabinet de gedane toezeggingen dient na te komen en de veilige overbrenging van de Afghaanse ambassadebewakers en ASG-bewakers, inclusief hun directe gezinnen, naar Nederland per direct te realiseren. Het kabinet heeft de motie in de Ministerraad besproken en constateert dat het kabinetsbesluit aangaande de Afghaanse bewakers uitvoerig is toegelicht in de schriftelijke antwoorden op de - tijdens het debat met de Tweede Kamer op 3 oktober jl. gestelde - vragen (Kamerstuk 27925 nr. 972) en het daaropvolgende debat met de Tweede Kamer op 23 oktober jl. Het kabinet neemt deze motie van de Eerste Kamer ter kennisgeving aan.

Toezegging Informeren over toetreding EU tot EVRM (33.877) (T01941)

Nederland is voorstander van toetreding van de EU tot het EVRM en heeft zich er daarom hard voor gemaakt om een voorlopig akkoord te bereiken. Om tot een finaal akkoord te komen en toetreding van de EU tot het EVRM te realiseren, moet EU-intern een oplossing voor het zogenaamde "GBVB-bezwaar" worden gevonden. Op 10 september 2024 is de uitspraak in de Eulex Kosovo zaak gepubliceerd. In deze uitspraak verschaft het EU-Hof verdere duidelijkheid over zijn bevoegdheid ten aanzien van het GBVB. De Europese Commissie heeft aangegeven als gevolg van de uitspraak het voorlopig akkoord ter advies te zullen voorleggen aan het EU-Hof. Nederland steunt de Europese Commissie in dit voornemen.

Toezegging Actieve inzet effectief EU-instrumentarium bij rechtsstaatschending (35.295) (T03395)

In algemene zin betreft deze toezegging staand beleid. Het kabinet blijft zich samen met gelijkgezinde partners hard maken voor de bescherming van de Europese rechtsstaat en voor de volledige en adequate inzet van het beschikbare EU-rechtsstaatsinstrumentarium. Het kabinet

⁴ De laatste stand van zaken over deze campagne vindt u via het verslag van de Raad Algemene Zaken van 6 februari 2023 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2607), het verslag van de Raad Algemene Zaken van 15 november 2023 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2788) en in de Staat van de Europese Unie van 1 december 2023 (Kamerstuk 36 476, nr. 1)

onderzoekt daarnaast, in samenwerking met gelijkgestemde lidstaten, hoe de effectiviteit van het bestaande EU-rechtsstaatinstrumentarium kan worden vergroot en eventueel verder kan worden ontwikkeld.⁵ Het lid van Apeldoorn riep het kabinet meer specifiek op om in de context van een verdragswijziging te pleiten voor het aanscherpen van de mogelijkheden om als EU handhavend op te treden bij schendingen van de rechtsstaat. Op dit moment is er onder lidstaten onvoldoende draagvlak om de EU-verdragen te wijzigen. Als verdragswijziging aan de orde is, zal het kabinet de inzet bepalen op basis van een integrale afweging van belangen. Onderdeel van die afweging is het belang van (het behoud van) een effectief rechtsstaatinstrumentarium.

Toezegging Actieve inzet regering in toetreding EU tot EVRM (35.295) (T03399)

Aan deze toezegging is voldaan met de Kamerbrief van 8 juni 2022 (Kamerstuk 35 295, Z) en de technische briefing die als gevolg daarvan heeft plaatsgevonden op 11 oktober 2022.

Toezegging Actieve inzet voor transparantie in EU-besluitvorming (35.295) (T03400)

Deze toezegging wordt nagekomen middels staand beleid. Nederland zet zich sinds lange tijd samen met een aantal gelijkgezinde lidstaten in voor meer transparantie binnen de EU. In 2019 presenteerde Nederland samen met negen andere lidstaten het non-paper *increasing transparency and accountability of the EU* met daarin concrete suggesties voor de modernisering van transparantie in de Raad en het EU-besluitvormingsproces. Het kabinet blijft zich inzetten voor de nog niet gerealiseerde punten uit het non-paper van 2019, met name i) de herziening van de transparantieverordening; ii) de herziening van de interne Limité-richtsnoeren van de Raad (met als doel minder Raadsdocumenten met een Limité-markering en tijdige opheffing van toegekende Limité-markeringen); en iii) het toezien op snelle totstandkoming en ingebruikname van de inter-institutionele wetgevingsdatabase (One-stop IT-shop). Daarnaast pleit Nederland in de Raad, in antwoord op individuele verzoeken om openbaarmaking van Raadsdocumenten, stevast voor een ruime uitleg van de transparantieverordening. Ook neemt Nederland deel aan rechtszaken voor het EU-Hof met een pro-transparantie standpunt. Het kabinet bekijkt welke initiatieven met de nieuwe Europese Commissie en/of aankomende Voorzitterschappen genomen kunnen worden ter verdere vergroting van transparantie van EU-besluitvorming.

Toezegging Bijwonen PACE-vergadering (35.295) (T03411t)

Om de waarde die Nederland hecht aan de Raad van Europa, en specifiek ook aan de Parlementaire Assemblée (PACE) als één van zijn statutaire organen, te onderstrepen, ben ik bereid om een vergadering van de PACE bij te wonen. Indien de mogelijkheid zich voordoet zal ik de PACE bezoeken.

Toezegging Bredewelvaarts analyse lidmaatschap EU (36.259) (T03592)

Naar aanleiding van de motie-Backer (Kamerstuk 35 403 F) heeft het kabinet op basis van overleg met de planbureaus geconstateerd dat de huidige onderzoeksmethoden naar het effect van beleid op het brede welvaartsbegrip nog niet toegerust zijn om de maatschappelijke kosten en baten van het EU lidmaatschap voor Nederland te analyseren (Kamerstuk 35 403, P). In dit kader heeft het kabinet het Centraal Planbureau (CPB) bereid gevonden het onderzoek naar de economische effecten van de Europese interne markt voor Nederland te actualiseren. Het CPB heeft dit onderzoek op 26 januari 2022 gepubliceerd met de notitie <'Handelsbaten van de EU en interne markt'>. Het kabinet heeft uw Kamer daarover schriftelijk geïnformeerd (Kamerstuk 35 403 U).

⁵ Ook de nieuwe Commissie heeft als prioriteit aangemerkt om het huidige rechtsstaatinstrumentarium, in het bijzonder het financiële instrumentarium, verder te versterken. Zie o.a. de Politieke beleidslijnen voor de volgende Europese Commissie 2024-2029 van 18 juli jl., beschikbaar op <https://commission.europa.eu>. Bij de uitwerking van dit voornemen zal het kabinet nauw betrokken zijn.